

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความสอดคล้องด้านเนื้อหาของหนังสือพุทธศาสนากับจุดประสงค์หลักสูตรพระพุทธศาสนา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 และศึกษาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา กลุ่มตัวอย่างคือ หนังสือพุทธศาสนาที่พิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2533-2536 จำนวน 170 เล่ม จาก 14 สำนักพิมพ์ สุ่มตัวอย่างมาศึกษาด้วยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ตารางการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพุทธศาสนาและเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมรายชื่อหนังสือพุทธศาสนาที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2533-2536
2. สุ่มตัวอย่างหนังสือพุทธศาสนาให้ได้จำนวนร้อยละ 25 ของหนังสือพุทธศาสนาทั้งหมด ได้หนังสือพุทธศาสนาจำนวน 170 เล่ม
3. ศึกษาจุดประสงค์ของหลักสูตรพระพุทธศาสนา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
4. สร้างตารางการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพุทธศาสนาโดยจำแนกจุดประสงค์การเรียนรู้ตามโครงสร้างเนื้อหาของรายวิชาพระพุทธศาสนา
5. ทดลองวิเคราะห์ตัวอย่างหนังสือพุทธศาสนา
6. นำตัวอย่างการวิเคราะห์ให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา
7. นำตารางการวิเคราะห์เนื้อหาที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วมาทำการทดสอบความเที่ยง ได้ค่าความเที่ยง = 0.76
8. วิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพุทธศาสนาโดยใช้ตารางวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นแล้วนำเสนอในรูปแบบการจัดลำดับความถี่ของความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาหลักสูตร

ผลการวิจัย พบว่า

1. เนื้อหาของหนังสือพุทธศาสนาสอดคล้องกับจุดประสงค์หลักสูตรพระพุทธศาสนา ตามโครงสร้างข้อที่ 5 "หน้าที่ชาวพุทธ" มากที่สุด และมีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ ตามโครงสร้างข้อที่ 2 "พุทธประวัติ ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา และชาวพุทธตัวอย่าง" น้อยที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ ที่มีเนื้อหาหนังสือพุทธศาสนาสอดคล้องมากที่สุด คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ 13 ในโครงสร้างข้อที่ 3 พุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม "นำหลัก ธรรมไปพัฒนาตนและสังคม"
3. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาแบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนก่อนเข้าสู่กระบวนการพัฒนา และขั้นตอนในกระบวนการพัฒนา
 - 3.1 ขั้นตอนก่อนเข้าสู่กระบวนการพัฒนา ประกอบด้วยหลัก 7 ประการ
 - 1) กัลยาณมิตตตา 2) สีลสัมปทา 3) ฉันทสัมปทา 4) อิตถสัมปทา
 - 5) ทิฐิสัมปทา 6) อัปปมาทสัมปทา 7) โยนิโสมนสิการสัมปทา
 - 3.2 ขั้นตอนในกระบวนการพัฒนา คือขั้นไตรสิกขา เป็นการพัฒนาบุคคลในด้านศีล สมาธิ และปัญญา

ข้อเสนอแนะทางการศึกษา

1. จากผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาของหนังสือพุทธศาสนาส่วนใหญ่มักเน้นในการประยุกต์ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติและอธิบายหลักธรรมโดยเชื่อมโยงกับสภาพทางสังคมไทย ปัจจุบัน ครูผู้สอนควรพิจารณาใช้หนังสือดังกล่าวในการศึกษาเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียน การสอนวิชาพระพุทธศาสนา
2. สำหรับผู้ที่มีส่วนสำคัญในการผลิตหนังสือพุทธศาสนาควรคำนึงถึงการประยุกต์หลัก ธรรมในพระพุทธศาสนาที่น่าสนใจสำหรับเยาวชน ควรให้เป็นหนังสือที่อ่านเข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัย
3. ควรลดต้นทุนในการผลิตหนังสือพุทธศาสนา เนื่องจากปัจจุบันหนังสือดังกล่าว ราคาค่อนข้างสูง เพราะใช้กระดาษอย่างดีผลิต หากเปลี่ยนมาใช้อีกกระดาษรีไซเคิลก็จะทำให้ ราคาหนังสือลดลง ประชาชนอาจหันมาสนใจหนังสือธรรมะเพิ่มขึ้น

4. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรวิเคราะห์เนื้อหาแบบเรียนพุทธศาสนาเปรียบเทียบกับหนังสือพุทธศาสนาที่พิมพ์เผยแพร่ทั่วไป เพื่อศึกษาถึงแนวคิดที่ผู้รับสารพึงจะได้รับในการศึกษาวรรณกรรมพุทธศาสนาทั้งสองแบบ

5. กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาหลักการพัฒนางานวิจัยศึกษาตามหลักพระพุทธศาสนาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับการศึกษาของชาติทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา



หอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยขอนแก่น